

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 30. oktober 2023
Kontor: Straffuldbyrdseskotoret
Sagsbeh: Josefine Fyrstenberg
Sagsnr.: 2023-0030-9035
Dok.: 2895640

Besvarelse af spørgsmål nr. 888 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 888 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod (DF).

Justitsministeriet skal anmode om, at det vedlagte bilag behandles **fortroligt**, da bilaget indeholder oplysninger om enkeltpersoners private forhold, herunder afsoningsforhold.

Peter Hummelgaard

/

Thomas Jørn Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 888 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen ”Ny dom: Kvindelig dobbeltmorder udnyttede udviklingshæmmet mand for 1,5 millioner kroner”, bragt på sn.dk, den 16. juni 2023, herunder sætningen: ”En 58-årig kvinde, der afsoner en livstidsdom for to drab i 1990’erne, er fredag idømt ét års fængsel i en ny sag fra Jyderup”, og vil ministeren på baggrund heraf redegøre for sagen? Vil ministeren endvidere redegøre for, hvordan en livstidsdømt angiveligt kan afsone en livstidsdom derhjemme uden fodlænke? Vil ministeren endelig fremsende en tabel ud fra årstal for domfældelse over, hvordan og hvorhenne de nuværende livstidsfanger afsoner deres livstidsstraf, herunder afsoning med fodlænke, med samtidig angivelse af, hvor mange der har henholdsvis ledsaget og uledsaget udgang?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Direktoratet for Kriminalforsorgen kan om den konkrete sag henvide til den samtidige fortrolige besvarelse af spørgsmål nr. 894 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. juni 2023, hvor Direktoratet for Kriminalforsorgen har redegjort for den konkrete sag.

2. Det kan generelt oplyses, at livstidsdømte efter kriminalforsorgens praksis typisk udstationeres til eget hjem uden fodlænke efter at have været igennem et *mangeårigt* udslusningsforløb, der har til formål at afprøve den indsatte under stadig større frihedsgoder, inden en eventuel prøveløsladelse, samtidig med at den dømte er underlagt kontrol og tilsyn af kriminalforsorgen.

Et udslusningsforløb for livstidsdømte er kendetegnet ved, at den indsatte gradvist og kontrolleret tildeles flere og flere frihedsgoder, således at kriminalforsorgen har mulighed for at vurdere, hvordan den indsatte agerer uden for institutionen.

Det er en forudsætning for tilladelse til udgang, at der ikke skønnes at foreligge misbrugsrisiko, og at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler herimod. Da livstidsdømte har begået meget alvorlig kriminalitet, foretages der en skærpet misbrugs- og retshåndhævelsesvurdering i disse sager.

Kriminalforsorgen skal første gang tage udgangsspørgsmålet op til overvejelse, når indsatte, der udstår en straf af fængsel på

livstid, har udstået 10 år af straffen. Hvornår der herefter kan gives tilladelse til udgang er forskelligt fra sag til sag og beror bl.a. på karakteren af og omstændighederne i forbindelse med den idømte kriminalitet, eventuel tidligere kriminalitet og karakteren heraf, hvor hurtigt den livstidsdømte er recidiveret efter tidligere løsladelse, tidligere udgangsmisbrug, og om den livstidsdømte er indforstået med at undergive sig relevante særvilkår for udgang. I vurderingen indgår endvidere oplysninger om eventuelle disciplinære forseelser under indsættelsen, i det omfang disse kan give anledning til at formode, at der er risiko for, at den pågældende misbruger udgangen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis den indsatte i institutionen indtager euforiserende stoffer, og hvor der er en sammenhæng mellem indtagelse af euforiserende stoffer og den begåede kriminalitet.

Det typiske udslusningsforløb for livstidsdømte begynder med et antal enkeltstående ledsagede udgange over et par år. Dernæst vil den pågældende kunne overgå til regelmæssig ledsaget udgang, som ligeledes er over et par år. Herefter vil den livstidsdømte kunne overgå til et uledsaget udgangsforløb, som begynder med udgange uden overnatning, dernæst udgange med en enkelt overnatning for til sidst at overgå til regelmæssig weekendudgang hver tredje weekend.

Det er en forudsætning for udslusningsforløbet, at de hidtil afviklede udgange er gået godt, og at der ikke er disciplinære forseelser i institutionen, der kan give anledning til at formode, at der er risiko for, at den pågældende misbruger udgangen.

Når den livstidsdømte har afviklet uledsaget udgang i en periode på typisk 1 år, kan der ske udstationering til udslusningsfængsel. Udstationeringen gives typisk for en periode af 2 år, og den dømte skal normalt være undergivet de regler, der gælder for udgang fra åbne fængsler ("fængselsvilkår"), i det første år, mens den dømte typisk skal være undergivet de regler, der gælder for udslusningsfængsler ("institutionsvilkår"), i det andet år.

Efter 2 års udstationering til udslusningsfængsel vil den dømte kunne udstationeres til eget hjem typisk for en periode på 1 år, inden der fra kriminalforsorgens side indledes en sag om prøveløsladelse. Udstationeringen til eget hjem sker efter praksis uden fodlænke.

Et udslusningsforløb kan fraviges i såvel formildende som skærpende retning, da der foretages en grundig og individuel vurdering i forhold til den konkrete indsatte. Derfor kan forløbet i nogle sager vare længere eller kortere tid afhængigt af omstændighederne i den enkelte sag.

Der kan desuden fastsættes særlige vilkår for udgang, herunder udgang i form af udstationering, der har til formål at nedsætte risikoen for misbrug og/eller tage hensyn til retshåndhævelsen. Der kan bl.a. fastsættes vilkår om misbrugsbehandling og/eller kønsdriftsdæmpende medicinsk behandling.

Der vil endvidere forud for hvert udslusningsskridt blive indhentet en udtalelse fra anklagemyndigheden, ligesom der forud for regelmæssig udgang samt udstationering, herunder til eget hjem, skal udarbejdes en erklæring af en psykiater til brug for vurderingen af den pågældendes farlighed ved det pågældende udslusningsskridt.

Der sker således en grundig vurdering, herunder af den indsattes farlighed, inden der kan meddeles tilladelse til regelmæssig udgang, herunder udstationering til eget hjem.

Formålet med udstationering til eget hjem er at afprøve den livstidsdømte under så frie forhold som muligt inden en eventuel prøveløsladelse, hvor den livstidsdømte samtidig er underlagt kontrol og tilsyn af kriminalforsorgen.

Kriminalforsorgen har således ved en udstationering til eget hjem mulighed for at følge, hvordan den indsatte fungerer i de rammer, der også vil være ved en prøveløsladelse, inden denne finder sted. Udstationering af livstidsdømte i eget hjem giver således mulighed for en stærkere og mere kontrolleret overgang til et liv uden for fængslet, ligesom det indgår som et aktivt led i den lægefaglige vurdering af den indsattes farlighed i forbindelse med prøveløsladelse.

3. Kriminalforsorgen fører således tilsyn med dømte, der er udstationerede i eget hjem. Tilsynet indebærer bl.a., at der i tilsynsperiodens første to måneder vil være kontakt med den dømte mindst hver anden uge, mens den dømtes risiko- og behovsniveau afdækkes, medmindre helt særlige omstændigheder taler for, at kontakthypigheden kan mindskes.

I den resterende del af tilsynsperioden fastsættes kontakthypigheden ud fra den dømtes risiko- og behovsniveau, herunder behovet for støtte og kontrol.

Hvis der er fastsat vilkår efter straffelovens § 57, eksempelvis misbrugsbehandling, vil kriminalforsorgen også føre kontrol med, at disse vilkår overholdes i tilsynsperioden.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er fastsat i straffelovens § 41, stk. 5, at den maksimale tilsynsperiode ved en prøveløsladelse af en livstidsdømt er 5 år, mens der ved

udstationering til eget hjem ikke foreligger en øvre ramme, hvilket kan medvirke til at understøtte en kontrolleret overgang til mere frie rammer.

Årsagen til, at livstidsdømte efter praksis udstationeres til eget hjem uden fodlænke er navnlig, at den pågældende på tidspunktet for udstationering til eget hjem er i den helt afslutningsvise del af en længerevarende udslusning og blandt andet vil have været udstationeret til et udslusningsfængsel på ”institutionsvilkår” i 1 år. Under dette sidste led i udslusningen er det derfor vigtigt at afprøve den pågældende under forhold, der minder mest muligt om prøveløsladelse, så der vil være et solidt og mere sikkert grundlag for at kunne vurdere spørgsmålet om prøveløsladelse.

Til trods for, at der i hver sag foretages en grundig vurdering, kan det ikke garanteres, at en dømt ikke begår ny kriminalitet. Det ændrer dog ikke på, at det er alvorligt, når der begås ny kriminalitet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen kan generelt oplyse, at ny kriminalitet i forbindelse med de cirka 30.000 udgange årligt i flere år har ligget på ca. 0,1% af sagerne.”

For så vidt angår den del af spørgsmålet, der vedrører de nuværende livstidsfanger og deres afsoningsvilkår, kan Justitsministeriet henvise til vedlagte fortrolige bilag.